

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fiskeridirektoratet

Den 29. august 2006

J.nr.: 2006-00262 SPR

Referat af

Udvalget for Muslingeproduktions møde den 28. august 2006

Deltagere:

Birgit Bolgann, formand, Fiskeridirektoratet (FD)

Anne Grethe Ragborg, Skov- og Naturstyrelsen (SNS)

Arne Bækgaard, Foreningen Dansk Skaldyropdræt

Betina Lang Nørballe, Fiskeridirektoratet (FD)

Brian Thomsen, Dansk Akvakultur

Ditte Tørring, Dansk Skaldyrcenter

Grete E. Dinesen, Skov- og Naturstyrelsen (SNS)

Helle Torp Christensen, Roskilde Universitetscenter (RUC)

Ingrid Elmedal, Roskilde Universitetscenter (RUC)

Jan Hansen, Danmarks Fiskeriforening

Jens Kjerulf Petersen, Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)

Jens Møller, Dansk Fisk

Jørgen Jørgensen, Viborg Amt

Karsten Kristensen, 3F

Knud Larsen, M. f. Fødevarer, Landbrug & Fiskeri, departementet

Ole Lundberg Larsen, Danmarks Fiskeriforening

Per Dolmer, Danmarks Fiskeriundersøgelser

Peter Henriksen, Foreningen Dansk Skaldyropdræt

Peter Willadsen, Danmarks Fiskerindustri- og Eksportørforening

Poul Laursen, Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening

Salima Benali, Ministeriet f. Familie- & Forbrugeranliggender

Sten Strömngren, Fiskeridirektoratet (FD)

Stig Prüssing, Fiskeridirektoratet (FD)

Søren Mattesen, Vilsund Muslingeindustri (DFE-repr.)

Thyra Bjergskov, Ministeriet f. Familie- & Forbrugeranliggender

Birgit Bolgann bød velkommen og præsenterede nye deltagere: Søren Mattesen, Vilsund Muslingeindustri som deltog sammen med Danmarks Fiskerindustri- og Eksportørforening. Betina Lang Nørballe, Fiskeridirektoratet, som har overtaget visse af Lotte Søndergaard Møllers opgaver, efter denne er skiftet job til Plantedirektoratet. Grete E. Dinesen som skal efterfølge Anne Grethe Ragborg i Skov- og Naturstyrelsen, som skifter til job i Miljøankenævnet. Karsten Kristensen, som er suppleant for Mogens Hansen, 3F.

Herefter gennemgang af dagsordenen.

1) "Siden sidst" - orientering fra Fiskeridirektoratet om særlige områder eller sager, herunder: - Status på ansøgninger om opdræt

Stig Prüssing orienterede: Ved udløbet af ansøgningsfristen d. 30. juni i år var der indkommet 45 ansøgninger.

17 af disse er fra et rådgivningsfirma, som søger om henholdsvis 7 og 10 anlæg i to "klynger" ved Sjællands Odde. Ved ansøgningsfristen var der endnu ikke angivet ansøgere for de enkelte anlæg, hvorfor der er dispenseret til udgangen af august måned 2006 til angivelsen af disse (er nu modtaget).

Ud over disse 17 anlæg er der ansøgninger om 10 anlæg uden for Limfjorden. 5 af disse er fra eksisterende havbrugsejere, som ansøger om muslingeopdrætsanlæg i forbindelse med udvidelse af havbruget. Miljøstyrelsen og Fødevarestyrelsen overvejer om muslinger fra sådanne opdrætsanlæg vil kunne benyttes konsummæssigt, hvis de placeres ved havbruget.

I 15 af ansøgningerne har der været ansøgt om en placering, der umiddelbart konflikter med andre interesser (Natura2000-områder, områder udlagt til rekreative formål af amter, andre opdrætsanlæg, eller fejl i positionerne så de er ansøgt på land). Disse ansøgere har også frist til udgangen af august til at ændre de positioner som de har ansøgt om.

I september måned vil det blive opsamlet på udeståender for ansøgningerne, hvorefter alle ansøgningerne vil blive sendt samlet i høring. Med forventning om, at sagsbehandlingen vil være afsluttet, således at der vil kunne udstedes tilladelser til anlæggene inden udgangen af 2006.

Arne Bækgaard spurgte om, i hvilket omfang der er kendskab til, at allerede udstedte tilladelser, eller tilkendegivelser om at sådanne vil kunne udstedes tilladelse, er taget i brug, eller forventes taget i brug. Der udestår tilbagemeldinger herom.

Der vil blive iværksat en opsamling, således at uudnyttede tilladelser, eller tilkendegivelser om samme, vil blive tilbagekaldt, så andre vil kunne komme i betragtning til disse områder.

- **Status for arbejdet vedrørende erhvervsområder**

Sten Strömngren oplyste, at arbejdsgruppen om forslag til udpegning af erhvervsområder ("lokalplan til søs") er nedsat af Udvalget for Muslingeproduktion, med repræsentation fra såvel Fødevareministeriet, Miljøministeriet og Amtsrådsforeningen.

Der har over sommeren været gentagne forsøg på at få afholdt møde i gruppen. Dette har dog vist sig vanskeligt, dels grundet almindelig ferieafholdelse, men også af, at to af arbejdsgruppens medlemmer har fået andet arbejde.

Der er stor bevågenhed, bl.a. fra fødevareministeren, om resultatet fra gruppen, så der gøres anstrengelser for at kunne fremkomme med indstillinger i overensstemmelse med tidsplanen.

Arbejdsgruppen samles igen den 4. september i Viborg og med forhåbning om, at gruppens arbejde vil være afsluttet 1. januar 2007.

Peter Willadsen: Er der planer om inddragelse erhvervet, og i givet fald hvornår i processen?

Per Dolmer: Hvilket materiale /hvilken viden arbejdes der ud fra?

Anne Grethe Ragborg: Sætter spørgsmål ved hvorvidt en udpegning af erhvervsområder kan færdiggøres indenfor ovennævnte tidsramme, idet der skal tages højde for miljømålsloven (herunder bl.a. vedr. Natura 2000-områderne).

Ole Lundberg Larsen: Indgår også planer for Vadehavet?

Sten Strömngren: Planen er, at starte med at se på Limfjorden, som er det mest overskuelige område, og også det som der er størst interesse for pt. Efterfølgende er det planen, at alle relevante skaldyrsområder i hele landet som indgår i områdeplanlægningen. Der er endnu ikke overblik over, hvilket materiale/viden som udvalget skal råde over, for at kunne gennemføre arbejdet. Der vil selvfølgelig indgå kravene fra miljømålsloven. Erhvervet vil blive inddraget på et senere tidspunkt.

2) Beretning fra erhvervene.

Ole Lundberg Larsen: Danmarks Fiskeriforening har i Erhvervsfiskerudvalget forelagt forslag om indførelse af mulighed for overførsel af licensandele i muslingefiskeriet.

Der er ikke lagt op til ændring af den nuværende regulering på området, men det vil kunne skabe mulighed for, at samle licenser på færre fartøjer, og dermed forbedre økonomien for fiskeriet.

Birgit Bolgann: Forslaget overvejes, men en indførelse, vil kræve en lovændring.

Birgit Bolgann: Der er indgået 2 ansøgninger fra fiskere, som grundet iltsvind i Isefjorden søger om tilladelse til muslingefiskeri uden for Isefjorden. Ansøgerne vil

blive bedt om yderligere konkretisering af ansøgningerne, hvorefter disse vil blive sendt i høring, hos de relevante parter.

Anne Grethe Ragborg: Sætter spørgsmål ved hvorvidt der overhovedet kan tages stilling til og behandles ansøgninger om nye steder for muslinge-fiskeri, opdrætsanlæg, mm., før hele arbejdet med udlægning af erhvervsområder er gennemført.

Birgit Bolgann: Principielt er dette korrekt, men grundet tidshorizonten for arbejdet og fiskernes konkrete manglende muligheder for at fange muslinger i Isefjorden her og nu, vil ansøgningerne blive behandlet nu.

Per Dolmer: Beskrev på baggrund af indhentede oplysninger, bl.a. fra limfjordsamternes hjemmeside: <http://www.limfjord.dk/> og fra lokale fiskere, at situationen er meget alvorlig, med mange områder med døde muslinger på bunden, og forringede levemuligheder. En fisker har dog udtalt at søstjerner også kan være en medvirkende årsag. Gennemgik områderne af fjorden og fortalte om det konstaterede iltsvind i disse.

Arne Bækgaard: Også opdrættere er ramt af iltsvindet, dels er muslingerne tæt ved bunden døde. Men også oppe på liner kan op til 45-80% af muslingerne være døde i visse områder af Limfjorden, bl.a. i Visby Bredning hvor han selv har anlæg. Her konstateres også dårlig lugt fra svovlbrinte på fjorden, som fortæller om den dårlige tilstand.

Birgit Bolgann: Kan man forestille sig tiltag, som kan bedre mulighederne for opdrætterne?

Arne Bækgaard: Der er kun mulighed for at sælge produktionen tidligt på sæsonen, tidligt på sommeren, og ellers holde linerne højt oppe i vandet.

Jens Kjerulf Petersen: Bundvendinger kan man ikke gøre noget ved, eller planlægge sig ud af.

Søren Mattesen: Har nogen undersøgt, om der har været tilvækst af muslinger i de områder der ikke har været ramt af iltsvind (f.eks. fordi der har været flere alger/bedre fødemuligheder i disse områder)? Per Dolmer: Der her ikke foretaget sådanne målrettede undersøgelser. Jens Kjerulf Petersen: Der har ikke været flere alger i Limfjorden i år, de har ingen sammenhæng med iltsvindet. Jørgen Jørgensen: Amtet har tvært imod konstateret færre alger i år (mere klart vand).

Per Dolmer: DFU er kommet med en rådgivning om østersbestanden, og den vurderes at ligge på samme niveau som sidste år: godt 3000 tons. Dog vurderes antallet af individer at være faldende (østersene er større), hvorfor man overvejer at hæve mindstemålet.

Ole Lundberg Larsen: Danmarks Fiskeriforening vil også som udgangspunkt anbefalede en fangstmængde på 1000 tons for sidste halvdel af 2006 og første halvdel af 2007. En understøtte af anbefalingen er en forhøjelse af mindstemålet

fra 70 til 80 g. pr. stk, på baggrund af, at Danmarks Fiskeriforening har modtaget samstemmende rapporter om, at der er mange store østers i Limfjorden.

Per Dolmer: Undersøgelserne af blåmuslingebestanden er først lige startet, så det er for tidligt at sige noget om bestandens størrelse endnu.

Birgit Bolgann: Harre Vig har igennem en årrække været lukket for fiskeri grundet tidligere tiders meget store fiskeriindsats i dette lille fjordområde. Fiskeridirektoratet overvejer nu en genåbning af fiskeriet for et begrænset antal fartøjer ad gangen (5-6 stk). Dette forslag vil nu blive sendt i høring. Anne Grethe Ragborg: Eventuelle tilladelser bør i det mindste tidsbegrænses. Birgit Bolgann: Da det er et tilladelsesfiskeri, vil dette indgå i vilkårene for fiskeriet.

Arne Bækgaard / Peter Henriksen: Staus for opdrættererhvervet er, at man fortsat er optimister. Kvaliteten af de producerede muslinger er meget høj, hvilket giver mulighed for højere priser. Der er igangsat markedsundersøgelser, som har vist mulighed for afsætning i bl.a. Holland og Belgien, hvilket vil kunne hæve nettoprisen som opdrætteren modtager.

Men erhvervet er ikke uden problemer: Mængderne som udbydes til salg er svære at styre, og forsøg med fleksibilitet i leveringen fra de enkelte opdrætter har en begrænset succes. Især de små nystartede opdrættere vil begrænse udgifterne, til bl.a.

prøveudtagninger, hvorfor de interesseret i færre, men større partier til omsætning. PO'en ser, at der falder medlemmer fra, grundet vanskelig/dyr opstart.

Peter Henriksen: Efter drøftelse med PO-kollegaer i de øvrige muslingeproducerende lande, er der forundring over, at der i Danmark tilsyneladende er specielle forhold som gør, at opdrætterne selv skal betale for alle prøveudtagninger (i øvrige lande betaler staten). Endvidere at der ikke har kunnet opnås administrationsbidrag til PO'en i en opstartsperiode, som man får i de andre lande, idet de må være de samme EU forordninger, som ligger til grund. Stiftelsen af PO'en var oprindeligt sket netop for at opnå dette administrationsbidrag til aflønning af sekretær til at varetage administrationen og lette arbejdet for de enkelte opdrættere. Dette bør undersøges til næste møde.

Thyra Bjergskov: Er det deciderede skaldyrs PO'er i nævnte lande? Peter Henriksen: Ja

3) Tema: "Stillehavsøsters i Limfjorden?"

Præsenteret af Per Dolmer, DFU, og Foredrag af Ingrid Elmedal og Helle Torp Christensen, specialestuderende ved Roskilde Universitetscenter, RUC

Per Dolmer introducerede mødets tema, med baggrund og beskrivelse af det igangværende projekt om beskrivelse af stillehavsøstersens udbredelse i, nu også Danmark, hvorefter Ingrid Elmedal og Helle Torp Christensen præsenterede det hidtidige arbejde i projektet.

Efterfølgende drøftedes de forelagte konstateringer af *Crassostrea gigas* (en østersart fra Stillehavet) forekomst, først og fremmest i Vadehavet, men også i Limfjorden.

Per Dolmer: Det er tydeligt, at der bør overvejes bekæmpelse, for at der ikke skal ske den udbredelse, som man har set i de sydligere liggende Vadehavslande. *C. gigas* konkurrerer om plads og mad med naturligt forekommende arter af skaldyr i de pågældende område.

Anne Grethe Ragborg: *C. gigas* er en invasiv art, og skal derfor opfattes som et problem. *C. gigas* skal ikke opfattes som en kommerciel art man kan basere et egentligt fiskeri på. SNS vil gerne inddrages i overvejelserne omkring et evt. videre arbejde til bekæmpelse af arten.

Ole Lundberg Larsen: SNS har været årsagen til at *C. gigas* ikke pt. bliver bekæmpet eller fisket i Vadehavet, idet der er givet afslag på ansøgninger om tilladelse til opfiskning af denne art. Der er indgivet klage over afslaget, men der foreligger endnu ikke noget nyt i sagen. Per Dolmer: Ovenstående er en fejlfortolkning af svaret fra SNS. svaret, idet der i dette svar efterlyses yderligere beskrivelse af bekæmpelsen og konsekvenserne af dette.

Jens Møller: er det tænkt at *C. gigas* som opfiskes, skal anvendes til konsum? Thyra Bjergskov: I så fald skal de almindelige regler for andre muslingearter følges (prøveudtagning m.v.)

Jens Kjerulf Petersen: Den beskrevne løsningsmodel fra Vadehavet, (bortfjernelse ved fiskeri – hvortil der er givet afslag på ansøgningen), kan ikke anvendes i Limfjorden, idet de beskrevne forekomster der, er på så lavt vand, at almindeligt muslingefiskeri ikke vil kunne finde sted. Anden model må benyttes.

Arne Bækgaard: Er der kendskab til, om en udbredelse af *C. gigas* vil medføre en risiko for introduktion af parasitten *Bonamia ostreae*? (Har hørt rygter om dette fra Irland). Ditte Tørring/ Per Dolmer: Det har ikke kunnet dokumenteres, at der skulle være en sammenhæng. *Bonamia* har hidtil ikke været konstateret i Limfjorden, og man bør også gøre noget for at forhindre, at det sker. Limfjorden er netop kendetegnet ved fraværet af denne parasit.

Birgit Bolgann: Generel enighed om, at myndighederne anerkender, at der er et problem, og der bør gøres noget for at udbrede kendskabet til problematikken. Der bør derfor til næste møde overvejes oplæg til fremtidige initiativer.

Per Dolmer: På grund af måden, hvorpå at *C. gigas* forekommer, må Vadehavsføremkomsten betragtes som en opgave for herværende udvalg, hvorimod Limfjordsføremkomsten er en sag i henhold til naturbeskyttelsesloven.

5) Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 840 af 20. juli 2006 om muslinger. Gennemgang af ændringer i forhold til den afløste bekendtgørelse, ved Thyra Bjergskov og Salima Benali.

Sabina Benali og Thyra Bjergskov: gennemgik på baggrund af PowerPoint-slideshow (fremsendes vedlagt) de nye ting, som er gældende fra den 5. august, hvor bekendtgørelsen er trådt i kraft, bl.a.:

- Skærpet overvågning
- Ikke daglige vandprøver
- Bifangster (andre muslingearter) skal også analyseres for toksiner
- Bifangster indgår i hovedartens overvågningprøver efter 1. uge uden bem.
- Midlertidig klassifikation af områder
- Permanent mikrobiologisk klassificering (åbnings-/vedligeholdelsesprøver)
- Kammuslinger til konsum: opfyldte A-klassifikation
- Registreringsdokument SKAL bruges (Logbogsbladet må ikke længere anvendes i stedet for registreringsdokumentet)
- Mulighed for fælles prøveudtagning: Der er planlagt informationsmøder i efteråret for erhvervet hvor dette bl.a. indgår.
- Forbud mod salg af levende muslinger m.m. over kaj (Stalddørssalg)

Peter Willadsen: Kan blåmuslingeprøver være repræsentative for andre arter? Thyra Bjergskov: Fødevarestyrelsen undersøger på baggrund af de resultater som allerede foreligger, om dette vil være muligt.

Arne Bækgaard: Rejste spørgsmålet om udgifterne til prøveudtagningen, som tilsyneladende er enestående for Danmark. Producenterne i andre lande får deres prøver betalt af staten? Og tilsyneladende er der ikke tegn på at der skal tages færre prøver ud med den nye bekendtgørelse. Snarer tvært imod, idet der er flere algegifte som der skal undersøges for.

Thyra Bjergskov: Det er et politisk spørgsmål, som derfor ikke kan besvares her.

Birgit Bolgann: I den forbindelse skal det nævnes, at der foregår drøftelser omkring implementeringen af skaldyrsdirektivet, men at Miljøstyrelsen vurderer, at resultaterne endnu ikke er modne til forlæggelse i udvalget.

4) Eventuelt.

Arne Bækgaard / Peter Henriksen: Spurgte til status for det projekt omkring kulturbanker, som der i januar måned i fællesskab med DFU var søgt DFFE om støttemidler til:

Per Dolmer: Orienterede om drøftelser med DFFE om projekter generelt, samt indholdet af det omtalte projekt specielt, hvor der var usikkerhed om gennemførelsen idet der ikke umiddelbart kunne konstateres en umiddelbar gavnlige effekt for erhvervet på østersområdet.

Herefter generel drøftelse af støtteprojekterne hos DFFE, som mandede ud i, at man vil anmode DFFE om, at redegøre for status på de projekter som der er søgt om, som vil blive udsendt til udvalgets medlemmer.

Næste møde: Der er Ikke tidligere aftalt dato for dette, den 27. november 2006 foreslås.

Samtidigt foreslås følgende datoer for næste års møder: 26. februar, 24. maj, 27. august og 27. november 2007. Drøftes på næstkommende møde.